

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích

Archiv obce Hluboká

1839–1945 (1975)

Inventář

EL NAD č.: 58

AP č.: 310

Zuzana Kliková, Mgr. Jiří Kříž

Plasy 2015

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	6
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	6
Seznam použitých pramenů a literatury	7
Inventární seznam	9

I. Vývoj původce archiválií

Hluboká (dříve též Hluboké, něm. Hluboka, Hluboky) leží 3 km jihozápadně od Žihle na katastrálním území Hluboká u Žihle v nadmořské výšce 535 m. Ves byla pravděpodobně nazvána podle své polohy u hlubokého údolí řeky Střely. Hluboká je poprvé zmiňována roku 1193, kdy ji Anežka z Potvorova darovala ještě s dalšími vesnicemi plaskému klášteru. Roku 1419 opat Gotfrýd Hlubokou zapsal Ducovi z Vařin, Ondřejovi ze Slatiny a Hrdoňovi z Dubjan. Krátce poté byla připojena k rabštejnskému panství, k němuž náležela až do roku 1848 (resp. 1850), kdy došlo ke zrušení poddanství, a tím i patrimoniální správy. Nejnižším správním článkem se staly samosprávné místní obce, a to na základě tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení č. 170/1849 říšského zákoníku ze dne 17. března 1849. Vycházelo se hlavně z josefínských katastrálních obcí, s tím rozdílem, že sídliště se mělo stát buď obcí, anebo součástí obce jako tzv. osada. Na Stadionovo prozatímní obecní zřízení pak v mnohém navazoval v roce 1862 vydaný rámcový říšský obecní zákon (č. 18/1862 říšského zákoníku), který měl v některých svých ustanoveních přímou platnost, zatímco jiné jeho předpisy byly realizovatelné prostřednictvím zemských prováděcích zákonů. V roce 1864 tak vešlo v platnost obecní zřízení a řád volební pro Čechy (č. 7/1864 zemského zákoníku českého).

V novém územněsprávním členění v roce 1850 připadla Hluboká do politického okresu Kralovického a soudního okresu Manětín v Plzeňském kraji. Pouze v letech 1855–1868 náležela do správního obvodu smíšeného okresního úřadu v Manětíně. Od roku 1857 máme doloženo, že byla místní obec Hluboká tvořena třemi katastrálními obcemi – Odlezly (něm. Voitles), Kalcem (něm. Kaletz) a Hlubokou. Od roku 1900 je coby přidělené místo osady Hluboká uváděn Železný Hamr (něm. Eisenhammer) a Ladetice (něm. Ladetitz). Kalec sestával ze stejnojmenného poplužního dvora a Kozího, později Kozičkova, mlýna (něm. Ziegenmühle). Farní správou příslušely osady Hluboká a Kalec ke Strážišti, pouze Odlezly patřily k obvodu fary v Potvorově.¹

Na základě výše zmíněných zákonných ustanovení byly v Hluboké zřízeny dva orgány – obecní výbor (volený na tři roky) a obecní představenstvo. Obecní výbor byl kolegiální orgán, rozhodující většinou hlasů. Měl usnášecí a dozorčí moc a ze svého středu si volil obecní představenstvo, složené z obecního představeného – starosty, jenž prováděl usnesení obecního výboru, a alespoň dvou radních. Historicky nejstarším doloženým starostou je Johann Gillich, podepsaný roku 1900 v pokladním deníku (inv. č. 27). V prvních letech své existence byla zdejší obecní samospráva patrně pouze německá. Na sklonku 19. a především na počátku 20. století zde ale výrazně stoupl počet českého obyvatelstva, takže v roce 1910 žilo v Hluboké 174 Čechů a 167 Němců. Je tedy pravděpodobné i zastoupení české strany v obecních orgánech.

Po vzniku ČSR vstoupila v platnost novelizovaná ustanovení o volebním řádu a o obecním zřízení (zákony č. 75/1919 Sb. a č. 76/1919 Sb.). V čele obce tak stálo obecní zastupitelstvo (dřívější obecní výbor), které si ze svého středu volilo obecní radu (dřívější obecní představenstvo), tvořenou starostou a radními. V období první republiky je doložena také činnost osadních (místních) orgánů v osadách Hluboká a Odlezly.

V prvních poválečných volbách, ale i v těch následujících, byla v Hluboké podána kandidátka české a německé volební skupiny. Obě získaly v roce 1919 shodně po 6 mandátech. Starostou byl zvolen zástupce německé strany Alois Löser a prvním náměstkem člen české skupiny Antonín Čech. Jak je zřejmé z některých zápisů ze schůzí obecních orgánů, panovaly mezi oběma skupinami národnostní neshody, které byly ještě posíleny nastěhováním nově zřízené české menšinové školy do budovy zdejší německé školy. Až do

---

¹ Dle stavu k roku 1860

obecních voleb v roce 1927, v nichž byl do čela obce zvolen Antonín Čech, byly téměř všechny zápisy ze schůzí pořizovány v němčině. Poté byly zase všechny protokoly ze schůzí vedeny v jazyce českém, neboť až do roku 1938 zastával funkci obecního starosty některý z členů české volební skupiny.

Na základě novely č. 76/1919 Sb. byla v obci zřízena finanční komise, letopisecká komise byla zvolena teprve v roce 1936 a funkce kronikáře se ujal správce české školy František Janeček. Obec dále jmenovala své zástupce do honebního výboru a do německé místní školní rady a ustanovovala lesního hospodáře.

Po záboru českého pohraničí v roce 1938 se stala součástí říšské župy Sudety pouze osada Hluboká a místní část Kozičkův mlýn. Osady Odlezly a Kalec zůstaly na území Československa. Někdejší osada Hluboká se stala obcí v obvodě vládního prezidenta v Chebu se sídlem v Karlových Varech a spadala do působnosti landráta ve Žluticích. Nařízením ze dne 10. listopadu 1938 bylo s platností od 20. listopadu 1938 na sudetoněmeckém území zavedeno německé obecní zřízení (Deutsche Gemeindeordnung) z 30. ledna 1935. Podle příručky „*Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland*“ byl v roce 1939 starostou obce Alois Löser.

Činnost Obecního úřadu v Hluboké byla ukončena v květnu 1945. Správu obce poté převzala místní správní komise.

Počet obyvatel a domů

Rok	Počet obyvatel	Počet domů
1850	202	neuvedeno
1869	346	49
1880	369	56
1890	382	57
1900	364	57
1910	341 ²	57
1921	363 ³	54
1930	358 ⁴	62

Seznam doložených starostů

Johann Gillich	1900 (?)–1905 (?)
Anton Zenk	1908 (?)–1910 ⁵
Peter Zenk	1911 (?)–1912 (?)
Anton Kraus	1912 (?)–1919

² Z toho 174 Čechů a 167 Němců

³ Z toho 206 Čechů a 155 Němců

⁴ Z toho 195 Čechů a 163 Němců

⁵ Dle příručky „*Heimatbuch des Kreises Luditz*“ byl starosta Anton Zenk v roce 1910 zavražděn na silnici mezi Žihlí a Hlubokou.

Alois Löser	1919–1927
Antonín Čech	1927–1931
Václav Chmelíř	1931–1935
Alois Bouda	1935–1938
Alois Löser	doložen v roce 1939

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Fond Archiv obce Hluboká tvoří archiválie vzniklé z činnosti Obecního úřadu v Hluboké a jeho předchůdce. Z dochovaných archiválií není evidentní, kde a jakým způsobem byly ukládány.

V roce 1955 provedl okresní archivář Jaroslav Vavřík prohlídku a skartaci písemností na Místním národním výboru v Hluboké, o níž se nedochoval žádný záznam, a vybraný materiál převzal do okresního archivu. K jeho zapsání do knihy přírůstků došlo až dodatečně v roce 1996 pod číslem 924 s datem 22. října 1955. Parcelní protokol (inv. č. 5) byl do okresního archivu převzat z Obecního úřadu v Žihli dne 18. listopadu 1998 (č. př. 28/98). Další písemnosti Obecního úřadu v Hluboké byly do okresního archivu předány dne 14. listopadu 2011 také Obecním úřadem v Žihli (č. př. 56/2011). Jednalo se o pamětní knihu obce (inv. č. 6), poznámky kronikáře (inv. č. 7–8) a lesní hospodářský plán (inv. č. 4).

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond AO Hluboká o celkové metrāži 0,38 bm obsahuje 13 úředních knih, 3 podací protokoly a 1 karton spisů. V roce 1956 Jaroslav Vavřík fond obecního úřadu hrubě uspořádal a Josef Pankraz pak v roce 1961 vyhotovil soupis písemností. Pořádání a inventarizace proběhly na základě vyhlášky 645/2004 sb. Během inventarizace byla z fondu AO Hluboká převedena 1 kniha, a sice seznam opatrovanců obce Hluboká z let [1880]–[1910] o rozsahu 0,01 bm, do fondu Okresní soud Manětín. Z fondu AO Hluboká byly dále vytríděny 2 knihy do nově založeného fondu Místní národní výbor Odlezly č. EL NAD 1257, jelikož agenda tohoto původce v nich pokrývá v podstatě celé období jeho existence. Jednalo se o zápisy ze schůzí osadních orgánů, obecního úřadu a místního národního výboru v Odlezlech z let 1926–1948 a pokladní deník osady, obce a místního národního výboru v Odlezlech z let 1935–1948 o celkovém rozsahu 0,06 bm. Z fondu AO Hluboká byl ještě přeřazen balík spisů z let 1938–1944 o rozsahu 0,02 bm do nově založeného fondu Archiv obce Odlezly č. EL NAD 1258. Naopak do fondu Archiv obce Hluboká byly z fondu Místní národní výbor Hluboká zařazeny 2 knihy, evidence vydaných domovských listů, služebních a pracovních knížek ad. (inv. č. 2), pokladní deník – příjmy (účetní rok 1941) z let 1941–1942 (inv. č. 29) o celkovém rozsahu 0,03 bm, a 1 podací protokol z let 1938–1945 (1947) o rozsahu 0,02 bm. Většina záznamů v těchto archiváliích vzešla z činnosti Obecního úřadu v Hluboké, jen zanedbatelná část vznikla za existence místního národního výboru.

Z dochovaných písemností není evidentní, kde a jakým způsobem byly archiválie ukládány. S největší pravděpodobností byly na obecním úřadě spisy řazeny chronologicky, proto bylo při pořádání vytvořeno umělé schéma, které vychází ze schématu uvedeného v Metodickém návodu na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce z 31. ledna

2000 (čj. AS/1-284/2000), které bylo upraveno pro potřeby fondu. Při zpracování fondu a sestavení jeho inventáře archiváři vycházeli z Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. března 2010 (čj. SOAP/006-0767/2010) a jeho dodatku č. j. SOAP/006-1300/2014.

Při probíhající generální inventuře fondů došlo ke změně časového rozsahu archivního fondu, celkové metráže, počtu a ve skladbě evidenčních jednotek. V průběhu inventarizace nebyla provedena vnitřní skartace.

Časový přesah v případě inv. č. 2, 3, 4 a 12 je dán zápisy z období fungování místního národního výboru. Tyto archiválie byly vzhledem k převažujícím zápisům obecního úřadu ponechány ve fondu archivu obce. Mapy v lesním hospodářském plánu navíc určitou dobu sloužily také potřebám Lesní správy lesního společenstva v Manětíně.

Vzhledem k národnostně smíšenému charakteru obce jsou archiválie psané česky a německy. Až na drobná poškození prachem a plísňemi se písemnosti v době zpracování fondu nacházely ve vyhovujícím stavu, nevyžadujícím konzervátorský ani restaurátorský zásah.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Fond AO Hluboká poskytuje částečný obraz o fungování venkovské samosprávy v národnostně smíšené obci především v meziválečném období. Nejvíce informací lze získat ze zápisů ze schůzí obecních orgánů (inv. č. 1), pamětní knihy a poznámek kronikáře (inv. č. 6–8). Ve fondu MNV Odlezly jsou pak uloženy zápisy ze schůzí osadního výboru v Odlezlech a pokladní deník osady Odlezly, pocházející rovněž z prvorepublikových let. Další údaje o obecních volbách, hospodaření obce či národnostních poměrech obsahují fondy Okresní úřad Kralovice a Základní devítiletá škola Hluboká.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Fond Archiv obce Hluboká uspořádala Kateřina Nová a Zuzana Kliková. Inventář zpracovala Zuzana Kliková v prosinci 2011 a čistopis Mgr. Jiří Kříž v březnu 2015 ve Státním okresním archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích.

V Plasích 23. 03. 2015

Zuzana Kliková, Jiří Kříž

Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

a) Archivní prameny

SOkA Plzeň-sever se sídlem v Plasích, *Okresní úřad Kralovice 1855–1945 (1948)*, Hluboká – obecní záležitosti inv. č. 324, kart. 29.

SOkA Plzeň-sever se sídlem v Plasích, *Základní devítiletá škola Hluboká 1919–1961*, pamětní kniha 1923–1938, inv. č. 38, K 35.

b) Tištěné prameny

Amtliches deutsches Ortsbuch für das Protektorat Böhmen und Mähren. Praha, 1940.

Catalogus venerabilis cleri saecularis et regularis Archidioeceseos Pragenae. Praha, 1860.

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida, 1939.

Reichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Oesterreich, 1849.

Reichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Oesterreich, 1862, Teil IV., (Nr. 13, 5. 3.).

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1919 (částka 16., 31. 1. a 7. 2.).

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1945 (částka 3., 5. 5.).

SCHWARZ, František. *Výklad zákona obecního: zřízení obecní a řád volení v obcích*. Praha, 1898.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1872.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1886.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1893.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1907.

Seznam míst v Království českém. Praha, 1913.

Seznam postoupených území. Praha, 1939.

Statistický lexikon obcí v Čechách. Praha, 1924.

Statistický lexikon obcí v Zemi české. Praha, 1934.

Verzeichniss der Orts-Gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, 1861.

Zákony a nařízení pro Království české, 1864 (částka 2., 16. 4.).

Zevrubný popis rozdělení země Království českého. Praha, 1854.

II. Literatura

BUKAČOVÁ, Irena – FÁK, Jiří a kol. *Severní Plzeňsko I. Historicko-turistický průvodce č. 6*. Plzeň, 1996.

FLÖGEL, Jaroslav. *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře*. Praha, 1933.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Praha, 2005.

HUBKA, Petr – VITOUŠOVÁ, Marie. *Základní devítiletá škola Hluboká 1919–1961: inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 12]. Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, 1983.

KOČKA, Václav. *Dějiny politického okresu Kralovického*. Kralovice, 1930.

KRAUS, František. *Dějiny obce Hluboká* [nepublikovaný strojopis]. Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích.

NOVÁKOVÁ, Božena a kol. *Zeměpisný lexikon ČR. Obce a sídla A–M*. Praha, 1991.

PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny. I. díl – A–H*. Praha, 1954.

ZETEK, František Josef. *Popis politického okresu Kralovického*. Kralovice, 1932.

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Ev. jedn. č.
I. Knihy			
1. Správní knihy			
1	Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva, rady a finanční komise (23. 8. 1919–6. 9. 1936) <i>Zápisy ze schůzí osadních orgánů v Odlezech 1926–1943</i>	1919–1936	ukn 1 <i>MNV Odlezy</i>
2. Evidenční knihy			
2	Knihy evidence vydaných domovských listů, služebních a pracovních knížek; evidence přijatých do domovského svazku, evidence odhlášených a cizích 1910–1945 (1947) Evidence dovolenců 1914 Evidence cikánů [1928]–[1938]	1910–1945 (1947)	ukn 2
3	Matrika příslušníků obce	[1939]–[1944] (1975)	ukn 3
4	Lesní hospodářský plán 1913–[1929] (v příloze mapa: Bestandeskarte des Gemeindewaldes Hluboka nach dem Stande vom Jahre 1912–1913, ing. Josef Holeček, Praha, 1:5760, tisk, papír, 77,2 x 54 cm; 3 exempláře lišící se poznámkami tužkou, poškozeny, 1 exemplář kolorovaný na papíru podlepeném plátnem)	1912 ([1950])	ukn 4
5	Parcelní protokol (Grundparzellen Protocoll der Gemeinde Hlubocka) německy, 22,5 x 36,5 cm, vazba polokožená, rozpadlý hřbet, poškozeno	1839–1858	ukn 5
6	Pamětní kniha	1937	ukn 6
7	Poznámky kronikáře	1936–1937	ukn 7
8	Poznámky kronikáře	1936–1937	ukn 8
9	Spořitelní knížka obce (u peněžního ústavu Spar- und Darlehenskassen-Verein für Rabenstein an der Schnella und Umgebung)	1942–1945	ukn 9

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Ev. jedn. č.
II. Spisový materiál			
1. Registrturní pomůcky			
10	Podací protokol (16. 8. 1914–24. 5. 1920)	1914–1920	ppr 1
11	Podací protokol (6. 11. 1932–24. 1. 1938)	1932–1938	ppr 2
12	Podací protokol (14. 1. 1938–15. 10. 1947)	1938–1945 (1947)	ppr 3
2. Spisy			
13	Domovské a matriční záležitosti (převážně domovské listy)	1912–1943	kar 1
14	Volební záležitosti – kandidátní listina české volební skupiny; seznamy voličů	1938–[1940]	kar 1
15	Pozemkové záležitosti	1924–[1940]	kar 1
16	Rozpočty obecní, osadní a školní; výkazy přírážkové základny k rozpočtovým účelům	1920–1938	kar 1
17	Pojistné smlouvy obce – na obecní dům čp. 18 a na 6 osob ustanovených k provádění Civilní protiletické ochrany	1926–1938	kar 1
18	Silnice Hluboká – Žihle: výkup pozemků, kolaudace	1914–1926	kar 1
19	Zastávka v Přehořově – uhrazení nákladu	1932–1934	kar 1
20	Sociální péče – starobní podpora, žádost o uhrazení honoráře za porodnictví, péče o mládež	1930–1936	kar 1
21	Evidence platby školného	1920	kar 1
22	Seznam branců	1921	kar 1
23	Vyrovňovací řízení	1936–1937	kar 1
24	Zemědělství a lesnictví – evidence ovocných stromů a keřů, výkaz obdělávaných ploch, těžba dřeva, žádost obce o přiděl lesa	1926–1943	kar 1
25	Honební výbor, pronájem honitby a rybolovu v Odlezelském jezeře	[1925]–1932	kar 1
III. Účetní materiál			
1. Účetní knihy			
26	Likvidační strazza	1935–1945	ukn 10
27	Pokladní deník	1877–1920	ukn 11

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Ev. jedn. č.
28	Pokladní deník – výdaje (účetní roky 1942, 1943)	1942–1944	ukn 12
29	Pokladní deník – příjmy (účetní rok 1941) <i>Pokladní deník osady Odlezly 1935–1945</i>	1941–1942	ukn 13 <i>MNV Odlezly</i>

2. Účty

30	Účetní uzávěrky obce Hluboká a osady Odlezly	1931–1942	kar 1
----	--	-----------	-------

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Hluboká
Značka archivního fondu:	AO Hluboká
Časový rozsah:	1839–1945 (1975)
Počet evidenčních jednotek:	17 (13 úředních knih, 3 podací protokoly a 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	30
Rozsah v bm:	0,38
Stav ke dni:	23. 03. 2015
Zpracovatelky archivního fondu:	Kateřina Nová, Zuzana Kliková
Zpracovatelé archivní pomůcky:	Zuzana Kliková, Mgr. Jiří Kříž
Počet stran:	13
Počet exemplářů:	4
Schválila:	PhDr. Hana Říhová dne 23. 03. 2015 č.j.: SOAP/060-90/2015